

Crnogorska premijera opere „Jolanta“ P. I. Čajkovskog na Kanli kuli

Jedinstvena priča u modernom ruhu

POSLEDNJA OPERA SLAVNOG KOMPOZITORA: „Jolanta“

HERCEGNOVI - Na jedinstvenoj sceni Kanli kule preksinoć je izvedena opera „Jolanta“ Petra Iljiča Čajkovskog. Riječ je o crnogorskoj premijeri koja je priručena u okviru „Operosa Montenegro opera festivala“, koji se u Herceg Novom održava treći put.

Rad na operi okupio je umjetnike iz Italije, Austrije, Velike Britanije, Rusije, Ukrajine, Egipta, Srbije, Bugarske i Crne Gore. Priču o slijepoj princezi, koja živi u prekrasnom zatvorenom vrtu na kraljevom imanju ne znajući da je slijepa i ne shvatajući zašto u potpunosti ne razumije svijet oko sebe, sjajno su donijeli solisti Ekaterina Sanikova (Jolanta), Taras Berežanski (Rene), Božidar Boškilov (Ibn Hakia), Hani Abdelzaher (Vodmont) i Vuk Zekić (Robert). Mladi talenti hipnotisali su mnogobrojnu publiku svojim pjevačkim i glumačkim sposobnostima, čiji je česti aplauz bio jedan od mnogobrojnih dokaza oduševljenja. Nastupili su uz pratnju Operosa orkestra koji vodi

dirigent Eraldo Salmieri iz Austrije. Režiju ovog modernog izdanja posljednje opere slavnog ruskog kompozitora, potpisuje Britanac Ešli Din, scenografiju Kordelija Kišolm, kostime Ilija Višnjić, dok je diizajner svijetla Kevin Trejsi.

Promocija talenata

Umjetnička direktorica i osnivačica festivala Katerina Hataja uoči premijere je, pozdravljajući publiku na Kanli kuli, podsjetila da „Operosa“ promovise mlade talente već 11 godina. -Ponosni smo što slavimo njihov uspjeh večeras ovdje u Herceg Novom. Velika nam je čast što u stvaranju jedinstvenog operskog događaja u Crnoj Gori saradujemo sa opštinom Herceg Novi i JUK „Herceg fest“- kazala Hataja zahvaljujući i sponzorima koji su pomogli projekat. Predsjednik hercegnovske opštine Stevan Katić takođe je poručio da je ponosan što Herceg Novi jedini u Crnoj Gori ima festival opere. -Smatram da ne treba uvijek ići utabanim putem, treba da

krenewo tamo gdje puta nema i ostavimo svoj trag. Jedan od načina je i ovaj festival koji je u Novi donio operu i koji nam je omogućio da se naša djeca upoznaju sa jednim od najsloženijih oblika umjetnosti i da svi uživamo u onome što je nekada kao elitno stvaralaštvo bilo rezervisano za dvorsku publiku - kazao je Katić. On je naglasio da je zbog svega toga opština Herceg Novi i podrška i domaćin Fondaciji „Operosa“.

Donovepublike

-Vjerujem da na ovaj način možemo pomoći da opera pronađe novu publiku na našim tvrđavama koje su najljepša moguća scenografija - rekao je Katić. Čajkovski je ovu operu počeo da piše 1891. godine, a premijeru je doživjela 18. decembra 1892. godine u Sankt Peterburgu. Autor libreta je kompo-

Operu o slijepoj princezi, koja živi na kraljevom imanju ne znajući da je slijepa, sjajno su donijeli solisti Ekaterina Sanikova, Taras Berežanski, Božidar Boškilov, Hani Abdelzaher i Vuk Zekić

zitorov brat Modest Čajkovski koji ga je napisao prema danskom komadu Henrika Hertza „Kćer kralja Renea“, romantizirano prikazu života Jolande de Bar. Kroz teme svjetlosti i tame, nevinosti i zabranjene ljubavi, „Jolanta“ je jedna od rijetkih opera sa srećnim krajem, jer se za princezu, nakon što je progledala, otvara jedan potpuno novi svijet i to uz čovjeka u kog se zaljubila, uprkos ugovorenom braku.

„Operosa Montenegro opera festival“ biće završen večeras gala koncertom sa „Operosa Montenegro orkestrom“ čiji su specijalni gosti violinistkinja Basma Edrez iz Egipta i mladi dirigent Jan Viržba iz Portugalije. **Ž.K.**

Koncert Aleksandre Bijelić-Aleksijević otvorio „Džez bej“ u Herceg Novom

Festival koji je potreban gradu

HERCEGNOVI - U hercegnovskom Starom gradu na Trgu Mića Pavlovića, koji se zbog brojnih muzičkih zbivanja popularno naziva i Trg od muzike, preksinoć je počeo četvrti festival „Džez bej“.

Prve večeri dvodnevne manifestacije koja promovise džez nastupila je vokalna solistkinja Aleksandra Bijelić-Aleksijević, uz pratnju džez benda u kojem su pijanista Ivan Aleksijević, džez gitarista Milorad Šule Jovović, kontrabasista Branko Marković i perkusionista, Martin Đorđević.

ZA POČETAK: Aleksandra Bijelić-Aleksijević na Trgu Mića Pavlovića

ceg Novi, Pavle Obradović. On je zahvalio organizatorima i učesnicima na realizaciji ove manifestacije u čast džeza. Prema mišljenju organizatora,

prisustvo brojnih Novljana i gostiju pokazuje da je Festival potreban gradu, ali zbog nedovoljne podrške lokalne samouprave, trajaće dva umjesto tri

dana. -Izostaće i edukativne radionice, premda su predavači stigli u naš grad. Bitno je da smo uspješno priredili Festival i održati njegov kvalitet i kontinuitet - kazala je direktorica Festivala i Muzičke škole u našem gradu Nađa Karadžić.

Sinoć je na Trgu od muzike nastupio poznati trubač, kompozitor, aranžer i dirigent Duško Gojković u pratnji Belgrade summit okteta. Organizator festivala je NVO „Džez bej“, a partner Muzička škola Herceg Novi. Festival je organizovan uz podršku brojnih partnera, privrednika i sponzora. **Ž.K.**

RIJEČ VIŠE: „Crna Gora - Porijeklo i inspiracija“

Dragocjen doprinos gitarističkoj literaturi

PODGORICA - Izdavačke produkcije Muzičkog centra Crne Gore nedavno je izašao osobeni doprinos savremenoj gitarističkoj literaturi pod nazivom „Crna Gora - Porijeklo i inspiracija“. U pitanju je zbirka kompozicija za klasičnu gitaru, u kojoj je sadržano šest ostvarenja autora iz različitih zemalja svijeta. Komponovanje ovih djela inicirala je, a potom ih i premijerno izvela, crnogorska gitaristkinja Jelica Mijanović, koja već dugi niz godina živi i radi u Ženevi. Ovom izdanju u prošloj godini prethodili su njeni koncerti (u Podgorici, Nikšiću, Tivtu) pod istim nazivom, koje je Muzički centar realizovao u okviru proslave decenije od obnove crnogorske nezavisnosti i hiljadu godina državnosti.

Dvostruki značaj

Projekat „Crna Gora - Porijeklo i inspiracija“ podrazumijevao je angažovanje inostranih kompozitora koji bi inspirisani crnogorskim folklorom napisali djela za klasičnu gitaru, ali i domaćih autora koji bi uvećali veoma mali broj kompozicija pisanih za ovaj instrument kod nas. Iako sam naslov zbirke ima nacionalni predznak, izdanje ima i internacionalnu „notu“ budući da je, s jedne strane, zbirka radena dvojezično na crnogorskom i engleskom jeziku, dok je muzička terminologija unutar partitura standardno ispisana na italijanskom. S druge strane, kompozitori ovih ostvarenja potiču iz različitih krajeva svijeta (Australije, Turske, Srbije, Irana), dok dvoje autora, porijeklom iz Crne Gore, takođe žive i rade van teritorije naše zemlje (Kanada/Belgija, Njemačka). U tom smislu dio naslova „porijeklo“ odnosi se na autore sa crnogorskim korijenima, dok „inspiracija“ upućuje na kompozitore iz inostranstva koji koriste elemente našeg folkloru. Budući da su pojedini autori prvi put pisali djelo za klasičnu gitaru, J. Mijanović je takođe predlagala i određena tehnička rješenja, koja su uz preglednu notografiju, preko jasnih grafičkih i jezičkih indikacija unutar partitura, omogućila lako „čitanje“ notnih zapisa.

Različite poetike

Zbirka uključuje pet jednostavnih ostvarenja među kojima se posebno treba izdvojiti „Ričerkar“ Dušana Bogdanovića, srpskog autora koji u svijetu važi za jednu od vodećih figura na polju kompozicije za klasičnu gitaru. Vrijedan

doprinos ovoj zbirci dali su i iranska kompozitorka Golfam Khajam u svojoj „Gori“, zatim Andre Ristić u „Komadu“, australijski autor Harold Gretton u „Blek Mauntinu“, turski gitarista i kompozitor Turgay Atamer u „Romansi“, dok je djelo „Pet retoričkih pitanja“ naše Tatjane Prelević jedino višestavačno koncipirano. I pored toga što su sve kompozicije nastale u 2013. godini, distinktivnost poetika i pluralizam muzičkih jezika uopšte ne čude, budući da autori ovih ostvarenja potiču iz različitih kulturnih sredina, pa samim tim našu tradiciju posmatraju iz različitih vizura i tretiraju na različite načine. Pored eksplicitnih referenci kakva je melodija pjesme „Još ne sviče rujna zora“, na koju se poziva T. Atamer, kao markirani element nacionalnog stila često se uzimaju gusle, čijim su zvukom inspirisani D. Bogdanović, G. Khajam i A. Ristić. Distinktivne crte našeg folkloru, kakav je između ostalih uski ambitus melodija, autori tretiraju primjenjujući različite kompozicione postupke poput imitacije u „Ričerkaru“ D. Bogdanovića, preko arpeđa u „Gori“ G. Khajam, pa sve do aleatoričkih segmenata u „Komadu“ A. Ristića.

Takođe, muzička umjetnost ne predstavlja jedinu oblast iz koje kompozitori preuzimaju folkloru u grad. U podnaslovu „Ričerkar“ D. Bogdanović sugerise i stihove iz „Gorskog vijenca“ („Donesite deco one gusle, duša mi ih vaistinu iste“), dok Tatjana Prelević za potrebe drugog stava u „Pet retoričkih pitanja“ u potpunosti citira tekst epsko-lirske pjesme „Smrt Omera i Merime“. Ona komponuje svitu čiji stavovi nose nazive stilskih figura („Adinaton“, „Arhaizam“, „Repeticija“, „Zeugma“ i „Antiteza“) čime se, pored muzike, zalazi i u oblast književnosti, lingvistike i retorike.

Jedinstven projekat

Uzimajući u obzir da je u kompozicijama u potpunosti primijenjen ozbiljan režim hiperteksta u odnosu na postavljene referentni stil, i da se specifičnosti crnogorskog folkloru prvi put posmatraju i tretiraju iz „perspektive“ instrumenta kakav je klasična gitara, ovaj jedinstven projekat i njegova publikacija predstavljaju vrijedan doprinos domaćoj, ali i savremenoj inostranoj literaturi, koji će služiti prevashodno iskusnijim izvođačima i studentima muzičkih akademija.

Vanja VUKČEVIĆ